ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν,

ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς

Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

1895. Ἐν Ἀθήναις, 29 Ἰανουαρίου. Ἀριθ. 5.

ΑΔΕΛΦΕΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Tennyson)

Δυὸ ἀδελφάδες εἴμαστε, μὰ πειὸ ὠμορφήτερή μου,
Πολὺ ὠμορφήτερη ἀπὸ μὲ ἦταν ἡ ἀδελφή μου.
Ἐδῶ μ' ἓν' ἀρχοντόπουλο ἦλθε συντροφεμένη
Οἱ χάρες του τὴ 'μάγεψαν κ' ἔφυγε ἀτιμασμένη.

Στοὺς πύργους καὶ στὶς λαγκαδιὲς ὁ ἄνεμος βογκάει.

Σὰν φλόγα 'σβύσθη, ἀπέθανε ἡ δύστυχη ἐμπροστά μας
Πῶς 'ντρόπιασε τὸ παλαιὸ κι' ἀμόλυντο ὄνομά μας.
Μερόνυχτα καὶ γιὰ καιρὸ μὲ πεῖσμα μοῦ ἐβουλήθη
Ν' ἀνάψω φλόγα ἐρωτικὴ στὰ μισητά του στήθη.

Στοὺς πύργους καὶ στὶς λαγκαδιὲς ὁ ἄνεμος μουγκρίζει.

Χορὸ μιὰ νύχτα τοῦ ἔδωσα, τὸν κάλεσα μαζύ μου
Καὶ σὰν τρελὸ τὸν ἔφερα κρυφὰ στὴν κάμαρή μου.
Δειπνήσαμε κι' ἀφοῦ ἔγειρε μ' ἀγάπη τὸ κεφάλι,
Στῆς κλίνης μου ἐκοιμήθηκε γλυκὰ τὸ προσκεφάλι.

Στοὺς πύργους καὶ στὶς λαγκαδιὲς ὁ ἄνεμος σφυράει.

Τοῦ κοιμισμένου ἐφίλησα τὰ μάτια τὰ κλεισμένα
Τὰ ρόδινα τὰ μάγουλα στὰ στήθη μου γυρμένα·
Μ' ὅλο τῆς μαύρης κόλασης τὸ μῖσος τὸν μισοῦσα
Μὰ καὶ τὴν τόση του ὠμορφιὰ ἀπόκρυφ' ἀγαποῦσα.

Στοὺς πύργους καὶ στὶς λαγκαδιὲς ὁ ἄνεμος γογγίζει.

Εἰς τὸ λαιμὸ τὴν ἥσυχην ἀναπνοὴ τοῦ πνίγω
Καὶ στὴν καρδιὰ τρεῖς μαχαιριὲς ἀλύπητα τοῦ ἀνοίγω,
Τοῦ κεφαλιοῦ του τὰ μαλλιὰ τὸ χέρι μου σηκώνει
Κι' ὁλάνοιχτα τὰ μάτιά του στὰ μάτια μου καρφώνει.

Στοὺς πύργους καὶ στὶς λαγκαδιὲς ὁ ἄνεμος βογκάει.

Σ' ἕνα σεντόνι τὸ νεκρὸ τὸ λείψανο διπλόνω
Κ' ἐμπρὸς τῆς μάνναις του μ' ὀργὴ τὰ πόδια τ' ἀπιθόνω
Μαγεύει ἀκόμα ἡ ὄψη του κι' ἂς εἶνε πεθαμένος —
Κ' ἔξω ὁ βορριᾶς ψυσομανᾶ στὸν πύργο παγωμένος.

Δ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

24 Ἰανουαρίου

Εὐθὺς μετὰ τὰ παιδικὰ ἀθύρματα, τὰ μαγνητίζοντα τοὺς μικρούς, ἐφάνησαν εἰς τὰς προθήκας τῶν καταστημάτων τὰ προσωπεῖα, τὰ προσελκύοντα μικροὺς καὶ μεγάλους.

Πόσος κόσμος χάσκει καθημερινῶς πρὸ τῶν παραδόξων καὶ φανταστικῶς χρωματισμένων ἐκείνων μορφῶν, μὲ τοὺς κενοὺς ὀφθαλμούς, μὲ τοὺς κωμικοὺς μορφασμούς, μὲ τὰ φουσκωμένα ἢ ρικνὰ μάγουλα, μὲ τοὺς ὑπερτροφικοὺς καὶ κατακοκκίνους μυκτῆρας! Καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ποικίλον, ὁ ὁποῖος ἐκλέγει ἐνδομύχως τὸ προσωπεῖόν του καὶ ὀνειρεύεται δι' αὐτοῦ θριάμβους ὑπαιθρίους ἢ ὑπὸ στέγην, ὑπάρχει ἄρά γε κανεὶς ὁ ὁποῖος νὰ φιλοσοφῇ πρὸ τοῦ ἑλκυστικοῦ θεάματος, πρὸ τῆς παρατάξεως ἐκείνης τῶν ἐμβλημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ὑποκρισίας, πρὸ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐνσωματώσεως τῶν ἀΰλων καὶ ἀσυλλήπτων προσωπείων, τὰ ὁποῖα ὅλοι μεταχειριζόμεθα καὶ κατατρίβομεν συχναλλάζοντες,—προπάντων ὅταν δὲν εἶνε Ἀποκρηά;

Ἀλλοίμονον! Πόση κατάχρησις γίνεται τῶν τοιούτων προσωπείων εἰς τὸν καθημερινὸν βίον καὶ πόσῳ εὐρεῖαν μελέτην εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ ἐπ' αὐτῶν! Σᾶς τὴν συνιστῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς. Κατατάσσοντες καὶ περιγράφοντες, θὰ καταρτίσετε συλλογήν, διὰ τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ἀθηναϊκὰ καταστήματα, τὰ ᾑμιζόμενα διὰ τὰ παρισινὰ προσωπεῖα, θὰ σᾶς ζηλεύσουν. Ἄρχισατε, ἂν θέλετε, ἀπὸ τὰ προσωπεῖα, τὰ ὁποῖα φοροῦν τόρα, ὅσοι σκοπεύουν νὰ ἐκτεθοῦν εἰς τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς. Ξεύρετε τί εἶνε ὅλον αὐτὸ τὸ κακὸν ποῦ γίνεται, — οἱ ψιθυρισμοὶ καὶ αἱ ζητωκραυγαί, τὰ ἄρθρα καὶ αἱ δηλώσεις, τὰ προγράμματα καὶ αἱ περιοδεῖαι, οἱ συνδυασμοὶ καὶ αἱ ἐνέργειαι,— πᾶν ὅ,τι ὀνομάζεται συνήθως ἐ κ λ ο γ ι κ ή κ ί ν η σ ι ς; Τίποτε ἄλλο, παρὰ μία ἐναλλαγὴ προσωπείων, τὰ ὁποῖα τόσον καλὰ εἰξεύρουν νὰ μεταχειρίζωνται οἱ κύριοι αὐτοὶ καὶ διὰ τῶν ὁποίων κατορθόνουν νὰ κρύπτουν μὲν τὰ ἀληθῆ ἐλατήρια τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ ζήλου των, νὰ παρίστανται δὲ πρὸ τῶν ἐκλογέων, τῶν ἐξάλλων καὶ κατενθουσιασμένων, ὡς οἱ ἀγνότεροι πατριῶται, οἱ τιμιώτεροι πολῖται, οἱ μεγαλοψυέστεροι πολιτικοί, οἱ αὐταπαρνητότεροι ἀλτρουϊσταί...

Καὶ ἐκ τῆς πληθύος αὐτῆς τῶν ὑποψηφίων, ἡ ὁποία παρέχει τόρα τὸ διασκεδαστικώτερον θέαμα ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, ἕνα μόνον εἰμπορῶ νὰ ἐξαιρέσω μετὰ πάσης βεβαιότητος: Τὸν Γεώργιον Σουρῆν. Δὲν ἠξεύρω ἂν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὅμοιοί του. Ἀλλ' ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι, ἂν, ὡς λέγεται, θελήσῃ νὰ ἐκτεθῇ βουλευτὴς εἰς τὰ Κύθηρα, ὁ συντάκτης τοῦ Ρ ω μ ν ο ῦ

προσωπεῖον δὲν θὰ φορέσῃ ποτέ. Τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, την ὡμῶς εἰλικρινῆ καὶ ἀπροσποίητον, θὰ ὁμιλήσῃ καὶ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του, τὴν ὁποίαν ὡς ποιητής—δημοσιογράφος ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του. Ἂν διὰ τοῦτο ἀκριβῶς δὲν θὰ διαπρέψῃ ὡς πολιτευόμενος—κατὰ τί θὰ βλαφθῇ; Δὲν ἀρκεῖ εἰς ἕνα ἄνθρωπον νὰ εἶνε ποιητὴς καὶ μάλιστα τῆς ἀξίας τοῦ Σουρῆ;

Καὶ τί περισσότερον ἀπὸ στίχους ἔκαμεν εἰς τὴν ζωὴν του ὁ Παράσχος, ὁ ἐθνικὸς ποιητής, ἀλλὰ καὶ τί περισσότερον θὰ ἤθελεν ἀπὸ τὴν δημοτικότητα, ἀπὸ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἀνέδειξεν ἔτι πλέον ἡ τελευταία του ἀσθένεια; Τὴν κλίνην τοῦ πονοῦντος ποιητοῦ περιεστοίχισαν ὅλοι μὲ παλλούσας καρδίας καὶ δακρυσμένους ὀφθαλμούς, οὐδ' ὑπῆρξε ψυχὴ ἑλληνική, μὴ ἀναπέμψασα εὐχὰς εἰλικρινεῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ᾀδίου, εἰς τὸ ᾆσμα τοῦ ὁποίου ἀνετράφησαν δύο γενεαί. Καὶ ἦτο τόσον ἐπιβλητικὴ ἡ ἐκδήλωσις τῆς κοινῆς αὐτῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης, ὥστε θὰ ἐσυγχώρει τις καὶ αὐτοὺς τοὺς στίχους, οἱ ὁποῖοι ἐδημοσιεύθησαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ εἰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας. Τοὐλάχιστον ὁ μακρόθυμος καὶ πολυέλαιος Θεός, ὁ συγχωρῶν τὰ πάντα, καὶ αὐτὰς φαίνεται τὰς χασμῳδίας, εἰσήκουσε τῆς δεήσεως τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἀπεδίωξε τὸν Θάνατον, τὸν ἐλλοχῶντα παρὰ τὴν κλίνην τοῦ βάρδου. Καὶ ἡ ἐλπὶς εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἤρχισαν νὰ ψιθυρίζουν ὅλοι μετὰ χαρᾶς ὅ,τι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν δὲν ἐτόλμων νὰ διανοηθῶσιν: «Ὁ Παράσχος θὰ ζήσῃ!»

Ἤτο ἀκριβῶς ἡ ἑσπέρα, καθ' ἣν ἐδίδετο ὁ χορὸς τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ». Καὶ ἦτο ἐξόχως ὡραῖος ὁ ψιθυρος αὐτὸς τῆς χαρᾶς κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς λαμπρᾶς καὶ ἀλησμονήτου ἑορτῆς, εἰς τὴν αἴθουσαν, εἰς τὴν γαλερίαν, εἰς τὸ κυλικεῖον, παντοῦ ὅπου ὁ ἀσθενὴς ποιητὴς εἶχε φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ συναδέλφους, συναντωμένους καὶ ἀνταλλάσσοντας τὴν ἀστραπηδὸν διασπαρεῖσαν εἴδησιν: «Ὁ Παράσχος θὰ ζήσῃ!»

Γρ. Ξ.

Η ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΑΦΕΙΑ

ΕΝ ΤΗι ΠΟΙΗΣΕΙ

Β'.

Ὁ συγγραφεὺς ὅστις θὰ ἐπεχείρει, ὄχι νὰ ἐγγίσῃ καὶ ὑποδείξῃ, ὡς ἐγώ, ἀλλὰ νὰ ἀναλύσῃ καὶ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν νὰ ἐξηγήσῃ ζήτημα σημασίας τοιαύτης, ὡς τὸ περὶ σαφηνείας καὶ ἀσαφείας ἐν τῇ ποιήσει, δὲν θὰ περιωρίζετο βέβαια εἰς τὴν πληρεστέραν ἀνάπτυξιν τῶν σημειωθέντων ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ· ἀλλὰ πιθανώτατα, θὰ ἐλάμβανε τὸν κόπον νὰ ὑπενθυμίσῃ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του ὅτι θεωρίαι, γενικεύσεις, ἀντιθέσεις καὶ διαιρέσεως τοιαῦται, ὡς αἱ περὶ Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων, Λατίνων καὶ Σαξώνων, χρόνων καὶ τόπων, φυλῶν καὶ πνευμάτων, καὶ φιλολογιῶν καὶ ποιήσεων, δὲν πρέπει νὰ γίνωνται τυφλῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως δεκταί, ὡς μαθηματικὰ ἀξιώματα. Ἰδέαι τοιαῦται, ὅσον μέγεθος ἀληθείας καὶ ἂν περιέχουν, ὅσον ἰσχυρῶς καὶ ἂν παραμερίζουν τὸ πυκνὸν παραπέτασμα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κρύπτεται τὸ ἄγνωστον φῶς, δὲν τὸ καταρρίπτουν ὅμως τὸ παραπέτασμα τοῦτο, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου παραμένουν ἀκόμη πλεῖστα ὅσα διαφιλονεικούμενα, δυσεξιχνίαστα, ἀνεξερεύνητα. Τοιαῦτα ζητήματα, περίπλοκα καὶ πολύμορφα (ὡς εἶνε παρ' ἡμῖν καὶ τὸ τῆς γλώσσης) δὲν πρέπει ὡς ἁπλᾶ νὰ τίθενται καὶ ἁπλῶς νὰ γίνωνται δεκτὰ ἢ νὰ ἀποκρούωνται. Καὶ τοιουτοτρόπως εἰς τὸν ὑποτιθέμενον ἀνωτέρω συγγραφέα δὲν θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἀντιπαρατηρήσῃ λ. χ. τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἄκρα καθαρότης καὶ σαφήνεια τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος πρέπει ἀπολύτως καὶ ὡς κανὼν χωρὶς ἐξαίρεσιν νὰ ἐκληρθῇ; Μήπως τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν ἐκδηλοῦσιν ἐξ ἴσου σημαντικῶς, ὅσον ἀνομοίως, ὁ Ὅμηρος, ἀλλὰ καὶ ὁ Πίνδαρος, ὁ Σοφοκλῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ Αἰσχύλος, ὁ Ἀνακρέων, ἀλλὰ καὶ οἱ Ὀρφικοί, ὁ Λουκιανός, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡράκλειτος; Μήπως τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν πρέπει σορώτερον νὰ κρίνεται ὡς εὐρύτατος κόσμος καὶ περιεκτικώτατος, περικλείων ἐν σπέρματι ἢ ἐν ἀκμῇ πάντα τὰ στοιχεῖα καὶ πᾶσαν διατύπωσιν τοῦ ὡραίου, ἀπὸ τῶν μᾶλλον διαφανῶν καὶ καθαρῶν μέχρι τῶν ἀσαφεστάτων καὶ μυστηριωδεστάτων; Μήπως λ.χ. πρόσωπά τινὰ καὶ πράγματα ἐν τῇ Ὁμηρικῇ ποιήσει, ὡς ἡ Ἑλένη, ὁ Ὀδυσσεύς, ἡ Κίρκη, τὸ νηπενθές, τὸ πλοῖον τῶν Φαιάκων, ὁ κῆπος τοῦ Ἀλκινόου καὶ τόσα ἄλλα, δὲν προσηλοῦσι τὸν νοῦν καὶ δὲν συγκινοῦν τὴν καρδίαν ὄχι δι' ὅσων ἁπλῶς ἐκφράζουν μόνον, ἀλλὰ πρὸ παντὸς δι' ὅσων βαθέως ὑπονοοῦν, ὡς ποιητικὰ τουτέστι σύμβολα, καὶ ὄχι ὡς πλάσματα μόνον; Μήπως ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος Πορφύριος δὲν συνέθεσεν ὁλόκληρον πραγματείαν περὶ τοῦ ἄντρου τῶν νυμφῶν καὶ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, τῶν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀλληγορικὴν σημασίαν των, ἱκανὴν νὰ ἀπελπίσῃ πάντα ἀμύητον; Μήπως τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ ὡς πηγὴ ὑπεράνω κειμένη παντὸς λατινισμοῦ καὶ παντὸς γερμανισμοῦ, κατὰ τὰς περιστάσεις διενέμουσα ποικίλως τὰ καθαρὰ νερά της ἐπὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ποιήσεως, ἀρχαιοτέρας ἢ νεωτέρας, βορείου, ἢ μεσημβρινῆς, κλασικῆς ἢ ρωμαντικῆς; Ἀλλὰ μήπως τὴν καθαρότητα τῶν νερῶν τούτων ἐπαισθητῶς δὲν ἠλλοίωσαν τὰ μετ' αὐτῶν ἀναμιχθέντα ὕδατα τοῦ Χριστιανισμοῦ; Μήπως διευκρινίσθησαν ἀνεκκλήτως τὰ πνευματικὰ γνωρίσματα τῶν διαφόρων πολιτισμένων λαῶν, μήπως τὰ διακριτικὰ στοιχεῖα των ὀσημέραι δὲν καθίστανται μᾶλλον δυσδιάκριτα καθόσον αὐξάνει ἡ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ μεταξὺ τῶν λαῶν ἐπιμιξία; Μήπως τὸ ζήτημα τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν διαφορῶν τῶν φυλῶν δὲν ἀπασχολεῖ ἀνέκαθεν τὰς ἐρεύνας, καὶ δὲν προκαλεῖ καὶ νέα ἑκάστοτε πορίσματα εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τοῦ ἐπιστητοῦ; Μήπως ἡ ἐπίδρασις τῆς φυσικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀτμοσφαίρας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας, ὡς ἰσχυρῶς ἀνομολογεῖται, ἐξ ἴσου ἰσχυρὰ δὲν ἀμφισβητεῖται; Μήπως ὅ τι ὀνομάζεται milieu δὲν εἶνε τι πολυσύνθετον, καὶ ἑπομένως δυσεξήγητον; Μήπως ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλολογία καθόλου δὲν ἀποτελεῖ ἀφ' ἑτέρου καὶ δύναμιν αὐθύπαρκτον καὶ αὐτοτελῆ, ἥτις ἀναπτύσσεται κατὰ νόμους ἀνεξαρτήτους τῆς ἐπιδράσεως τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου; Μήπως παρὰ τὸ καθόλου πνεῦμα μιᾶς τινος φυλῆς ἢ φιλολογίας δὲν ἀναπτύσσεται τὸ ἀτομικὸν πνεῦμα, ἀντίθεσις καὶ διάψευσις τοῦ καθολικοῦ; Μήπως ὁ ἄνθρωπος, ἂν εἶνε «συνέχεια τῆς φύσεως», ὡς ἀπεκλήθη, ἀλλὰ δὲν εἶνε πολλάκις καὶ ἡ τρόπον τινὰ ὑπερφυσικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς φύσεως ταύτης; Καὶ τέλος, μήπως αἱ ἀγγλοσαξωνικαὶ φιλολογίαι δὲν ἐπιδεικνύουν ἔξοχα ἐξόχου σαφηνείας ποιήματα, ὡς ἐπιδεικνύουν αἱ νεολατινικαὶ ἔξοχα πάλιν ὑψηλῆς ἀσαφείας καλλιτεχνήματα;

Ἀλλ' ἀντιπαρατηρήσεις, ἀναπτύξεις, καὶ ἀναδρομαὶ τοιαῦται παρέχουν ὕλην ὄχι πρὸς δύο ἄρθρα τῆς «Εἰκ. Ἑστίας», ἀλλὰ πρὸς συγγραφὴν βιβλίου ὁλοκλήρου, εὐλόγως δ' ἀφ' ἑτέρου θὰ ἠδύνατο νὰ μοῦ ὑποβληθῇ, ὡς πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ ἔνστασις ὅτι ἄλλο ζήτημα οἱ ἐξ ἀντικειμένου καθορισμοὶ καὶ τὰ καλολογικὰ διδάγματα περὶ σαφηνείας καὶ ἀσαφείας ἐν τῇ ποιήσει, καὶ ἄλλο ζήτημα αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἀναγινωσκόντων ποιήματα, οἱ ὁποῖοι, κατὰ γενικὸν κανόνα καὶ συνοπτικώτατα, πᾶν ὅ,τι δὲν καταλαμβάνουν, χαρακτηρίζουν ὡς ἀσαφὲς καὶ ἀποκρούουν ὡς ἀνόητον, μόνον δὲ ὅ,τι ἐννοοῦν, τὸ ἐγκολποῦνται ὡς σαφὲς καὶ τὸ σέβονται ὡς σορόν. Ἀλλ' εἶνε τοῦτο λογικόν; Λυδία λίθος τῆς ποιητικῆς ἀξίας εἶνε ἀπολύτως καὶ πάντοτε ἡ ἀντίληψις τοῦ ἀναγνώστου, ἡ ὁποία κατὰ ἐνενῆντα ἐννέα τοῖς ἑκατὸν εἶνε κατὰ βάθος καὶ κατὰ πλάτος ἡ ἄκρα ἀντίθεσις τῆς ἰδέας τοῦ ποιητοῦ; Διὰ τὰς ἀσαφείας του, αἱ ὁποῖαι σημειωτέον ὅτι καὶ πολλάκις πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ ἀσάφειαι, πρέπει νὰ προγραφῇ ὁ ποιητὴς ἢ νὰ ξυλοκοπηθῇ ὁ ἀναγνώστης; Καὶ διότι ὁ ὄχλος εὐφραίνεται ἀκούων τοὺς στίχους τοῦ σαφεστάτου Θεοδοσίου, εἶνε διὰ τοῦτο Ὅμηρος ὁ Θεοδοσίου; Καὶ διότι ἄλλης φύσεως ὄχλος, ὁ τῶν στενοκεφάλων, χυδαιότερος τοῦ πρώτου, δὲν καταλαβαίνει γρῦ ἀπὸ τὸν Σέλλεῦ λ. χ., ὁ Σέλλεῦ εἶνε ὁμότιμος τοῦ ἀσαφεστάτου Ἐξαρχοπούλου; Καὶ ὅμως εἶνε παρατηρημένον ὅτι τὸ κοινὸν ἐν γένει, καὶ εἰς κοινωνίας ἀσυγκρίτως περισσότερον τῆς ἰδικῆς μας ἀνεπτυγμένας, ἂν δὲν περιθάλπῃ πάντοτε τοὺς Θεοδοσίους, ἀλλὰ συνηθέστατα δυσπιστεῖ, καὶ λανθάνουσαν ἀντιπάθειαν τρέφει πρὸς τοὺς Σέλλεῦ. Κατὰ τῆς τοιαύτης κτηνωδίας εὐγλώττως διαμαρτύρονται οἱ ποιηταί. Καὶ δὲν εἶνε ἄκαιρον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα τοὺς σοφοὺς λόγους τοῦ Ἄγγλου Coleridge ἐκ τῶν βαθυνουστέρων ποιητῶν τοῦ αἰῶνος μας, ἀπαντῶντος εἰς τὰ σρόδρὰ κατηγορητήρια κατὰ τῆς σκοτεινότητος τῶν στίχων του: «Πράγματι σκοτεινὸς εἶνε ὁ ποιητής, ὅταν αἱ συλλήψεις του εἶνε ἀσαφεῖς, ἡ γλῶσσά του πλημμελής, αἱ ἐκφράσεις του ἀδόκιμοι. Ἀλλ' ὅταν εἰς ποίημά τι ἐξυπακούεται πλῆθος ἰδεῶν ἢ προσωποποιοῦνται ἐν αὐτῷ ἀφῃρημέναι ἀλήθειαι, τὸ ποίημα τοῦτο δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κατανοῆται εὐκολα ἀπὸ ὅλους, καὶ δὲν πρέπει νὰ προγράφεται ὡς σκοτεινὸν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν πταίει ὁ ποιητής, ἀλλ' ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ἀναγνώστου». Εὐτυχῶς ἄλλο πρᾶγμα ἡ δημοτικότης, καὶ ἄλλο ἡ ἀξία ἐν τῇ τέχνῃ· ποσάκις μάλιστα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν φιλολογιῶν βλέπομεν πραγματοποιουμένην κατ' οὐσίαν τὴν βαθεῖαν ταύτην ἀλήθειαν τοῦ Ἐτσεγαράη, ὅσον ὑπερβολικῶς καὶ ἂν τὴν διατυπώνῃ εἰς τὸν «Μέγαν Γαλεότον»: «Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν πεζὸν αἱ λεπτότητες τῆς διανοίας δὲν ἔχουν πέρασιν, εἰμὴ τρεῖς αἰῶνας ἀφοῦ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὰς εἶπε!» Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ ποίησις, ἂν δὲν εἶνε τὸ ἄνθος τῆς διανοητικῆς λεπτότητος;

Βεβαίως ὁ καθένας εἶν' ἐλεύθερος, ἐκ φύσεως ἢ ἐκ μαθήσεως, ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ποιητῶν νὰ ἐλκύεται ἀπὸ τὸ καθαρὸν καὶ τὸ πλαστικὸν κάλλος πολὺ ζωηρότερον ἢ ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν καὶ τὴν μουσικὴν ὡραιότητα, καὶ τἀνάπαλιν. Εἰς τόπον δὲ καὶ εἰς βίον ὡς ὁ ἰδικός μας θὰ ἦτο κάπως παράδοξος ἡ προτίμησις τῶν ἐξωτικῆς φύσεως, ἀσταθῶν καὶ ὡς ἐν ὀνείρῳ γοητευτικῶς διακυμαινομένων εἰς βάθη δυσκολοδιάκριτα γραμμῶν ἀπὸ τὰ τόσον εἰς τὸν οὐρανόν μας προσιδιάζοντα σταθερά, εὐκρινῆ καὶ λαμπρόχρωμα σχήματα. Ἀλλὰ τοιαῦται προτιμήσεις δὲν ἀπαρτίζουν κανόνας, μάλιστα προκειμένου περὶ τῶν ἀναγομένων εἰς τὸ καθαρὸν πνεῦμα, πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ὁποίου δὲν ἐπαρκεῖ ὁ ἐξωτερικός, ὁ περιβάλλων τὸ πνεῦμα τοῦτο κόσμος.

Καὶ ἀνεξαρτήτως τόπου καὶ χρόνου, ὡς ὑπάρχουν ποιηταὶ τοῦ ἀσαροῦς, καὶ ποιηταὶ τοῦ σαφοῦς, οὕτω ὑπάρχουν καὶ ἀναγνῶσται εἰς τῆς ἀσαφείας τὰ βάθη ἀνευρίσκοντες τὴν ποίησιν, ὡς ὑπάρχουν ἕτεροι μόνον ἐν τῇ σαφηνείᾳ ἀποθαυμάζοντες τὸ ποιητικόν, ὡς ὑπάρχουν ἄλλοι, οἵτινες, εὐρύτερον ἴσως βλέποντες, αἰσθάνονται τὴν ποίησιν ὡς τὸ ἁρμονικώτατον κρᾶμα ἀφ' ἑνὸς τοῦ πνευματικοῦ καὶ μουσικοῦ καὶ ὀνειρώδους καὶ ἀσαροῦς, καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ὑλικοῦ καὶ πλαστικοῦ καὶ πραγματικοῦ καὶ σαφοῦς, καὶ ἔκφρασιν ἄμεσον ὁμοῦ καὶ ὑπονοουμένην, ἁπλῆν ἐν ταύτῳ καὶ πεπλεγμένην, ἀμφοτέρων τῶν στοιχείων τούτων, συνηνωμένων, ὡς ἐν τῇ φύσει, οὕτω καὶ ἐν τῇ τέχνῃ. Ἐπίσης, προκειμένου περὶ ἄλλων ἀπόψεων τῆς τέχνης, ὑπάρχουν ποιηταὶ καὶ ἀναγνῶσται ἰδανισταί, ποιηταὶ καὶ ἀναγνῶσται πραγματισταί, ποιηταὶ καὶ ἀναγνῶσται αἰσθηματίαι, εἴρωνες, ζωγράφοι, φιλόσοφοι, ἐρασιτέχναι, πιστεύοντες, σκεπτισταί κτλ. κτλ. κτλ.

Δὲν γνωρίζω ἀλλαγοῦ τί γίνεται, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ τάξεις τῶν ὁποιασδήποτε φύσεως ἀναγνωστῶν τούτων εἶνε σχετικῶς ἀραιαί, ἢ μᾶλλον δὲ πολυπληθεστέρα δυστυχῶς (καὶ δὲν εἶνε τοῦτο ἄξιον ἐκπλήξεως, ἀφοῦ τὸ ἔθνος δοῦλον εἶν' ἀκόμη τοῦ Δασκαλισμοῦ) ἡ μᾶλλον πολυπληθεστέρα τάξις, ἡ περιλαμβάνουσα παντὸς φύλου καὶ πάσης τάξεως καὶ μαθήσεως ἀνθρώπους, εἶνε ἡ τῶν ἀναγνωστῶν, οἵτινες ἀρέσκονται εἰς τὰ ποιήματα, μόνον ὅταν ταῦτα ἀναμασσοῦν τὰ τετριμμένα, τὰ κενά, τὰ ἐλαρρά, τὰ συνήθη, καὶ τὰ πεζά, πᾶσαν δὲ ποίησιν, καὶ τὴν καθαρωτάτην καὶ τὴν ρητορικωτάτην, μόνον διότι αὕτη δὲν λιγνάζει μέσα εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος τέλματα, κηρύττουν ἀσαφῆ καὶ ἀποκηρύττουν ὡς ἀκατανόητον. Πανηγυρικὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀνωτέρω παρέσχε τελευταῖον καὶ δημοσίευμά τι ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ «Ἐφημ. τῶν Συζητήσεων» ὑπὸ στοιχεῖον Π (δὲν θέλω νὰ πιστεύσω ὅτι κρύπτεται ὑπ' αὐτὸ φίλος ποιητής·) κατὰ πάντα λόγον ἀπερίσκεπτος καὶ ἀναξία ἐπίθεσις ἐναντίον τῶν ἐν τῇ «Εἰκ. Ἑστίᾳ» δημοσιευθέντων σοννέτων τοῦ ἀγνώστου μου ποιητοῦ κ. Γρυπάρη, τῶν κατὰ πάντα λόγον ἀξίων τῆς ποιήσεως. Κρίσεως ἢ ἐπικρίσεως αὐτῶν ἀπόπειρα καμμία δὲν ἔγινε· καμμία ἐπιφύλαξις· οὐδενὸς οἱουδήποτε ἁμαρτήματος παράθεσις· μετὰ δογματικὰς τινας ρήτρας δικτατορικῶς ἐπετιμᾶτο ἡ διεύθυνσις τῆς «Εἰκ. Ἑστίας» διότι καὶ ἁπλῶς μόνον ἐδημοσίευσε τοιαῦτα ἔργα ἀκατάληπτα καὶ ἄμουσα! Τὰ ποιήματα τοῦ κ. Γρυπάρη δυνατὸν νὰ περιέχουν λέξεις τινὰς ἀρχαϊκὰς ἢ ἀσυνήθεις (περὶ τῶν τοιούτων λέξεων ἐπανειλημμένως, ἀλλαχοῦ καὶ ἐνταῦθα, διετύπωσα τὴν γνώμην μου) καὶ τινα ἐδῶ κ' ἐκεῖ μικροσκοπικά, καὶ ἀσήμαντα ὅλως καὶ ἀνεπαίσθητα στιχουργικὰ ψεγάδια. Ἀλλ' ὁ πλοῦτος τῶν ἀρετῶν αὐτῶν εἶνε τόσον πρόδηλος, τόσον χτυπητὸς στὰ μάτια, τόσον αἰσθητὸς εἰς τὴν ἀκοήν, στίχος, ρυθμός, ἦχος, σύλληψις, ἐκτέλεσις, ἰδέα καὶ αἴσθημα, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἐπιφυλακτικὸς καὶ ὁ μᾶλλον αὐστηρὸς ἀναγνώστης, ἀρκεῖ νὰ κατέχῃ τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ, καὶ νὰ εἶνε ἐλεύθερος προλήψεων, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀξίαν των, νὰ μὴ τὰ χαιρετίσῃ ὡς εὐοιώνους ἀρχὰς ἀψόγων ἔργων. Καὶ αὐτὴ ἡ χρῆσις τῶν τριῶν τεσσάρων, ὄχι περισσοτέρων, ἀσυνήθων λέξεων (Βαλαωρίτης καὶ Κρυστάλλης τὰς μεταχειρίζονται κατὰ δεκάδας), αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ ἄλλων ἐξ ἴσου καλοφώνων καὶ σπανίων, κάπως δὲ γνωριμοτέρων, καὶ αὐτὴ φανερώνει τὴν τόλμην καὶ τὴν περὶ τὴν ἀκριβολογίαν φροντίδα τοῦ σοννετογράφου. Εἶνε ἀκατάληπτοι καὶ ἄμουσοι λέξεις καὶ φράσεις, ὡς «οἱ καλεσμένοι ποῦ χαροκοποῦν ἄγνοιαστοι, ἡ νεροκαμένη ὀχιά, ἡ θραψερὴ Σαλώμη, τάραθυμο κῦμα τῆς σάρκας, τὸ ἐρτάδιπλο τάστέρι τῆς πούλιας, τὸ δροσόπαγο ποῦ τινάζει τοῦ ὕπνου τἀποκάρωμα, τὰ δροσοστάλαγα στεφάνια, τὰ σγουρὰ δάση, ὁ χαμοσυρτὸς Στρυμών, ἡ ξέρωτη Ροδόπη, ὁ στερνὸς Ἀστροφεγγίτης, ἡ ὀνειροξεδιαλύτρα μέρα, τὰ ἠσκιώματα τοῦ ὕπνου, ἡ βουβὴ μοιρολογίτρα, οἱ σταλαχτίτες τοῦ κρεμνοῦ, τὸ τρεμοφέγγισμα τοῦ ἄστρου, τὸ γλυκανάβλεμμα, τὸ ξυνόμηλο τῆς Γνώσεως, τὰ βαρειοκοιμισμένα μάτια;» Εἶνε ἄμουσα καὶ ἀκατάληπτα ἡ παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ἀσραλτόστρωτος Μακώρ, ἡ φεγγοβολοῦσα καὶ ἀπηχοῦσα τὰς ἀκολάστους εὐωχίας τοῦ Ἡρώδου, ἐνῷ ἡ Ἡρωδιὰς «πλαγιάζει στοῦ χαρεμιοῦ τὸ πάτωμα» καὶ ὠτακουστεῖ, παρεδερομένη ἀπὸ τὸν τρόμον καὶ ἀπὸ τὸ μίσος, καὶ ἀκούει τὴν κατάραν τοῦ Προδρόμου, ἀνερχομένην ἀπὸ τὰ βάθη τῆς φυλακῆς του, κατάραν κατὰ τῆς ἀνομίας της, καὶ ὡς ἡ ὄχεντρα πετᾷ τὴν γλῶσσάν της, πετᾷ καὶ αὐτὴ ἐν μέσῳ τῶν συμποτῶν ὑπέρκαλον καὶ καταστόλιστον. γόησσαν χορεύτριαν, τὴν κόρην της, τὴν Σαλώμην, διὰ νὰ ζητήσῃ ὕστερα, ὡς ἀμοιβήν της, ἐπὶ πίνακι τὴν τιμίαν κεφαλὴν τοῦ *Ναζίρ*; Ἄμουσα καὶ ἀκατάληπτα ἡ περιγραφὴ τῆς Ροδόπης ποῦ ξυπνᾷ καὶ πρώτη δέχεται τὰ ρόδα τοῦ Ἥλιου, στεφάνια δροσοσταλαγα στὸ μέτωπό της ἀπὸ τὸ ἐρωτικό του χέρι, καὶ στυλώνει τὴν κορφή της μεσουρανίς, κ' ἐπάνω της γυαλίζει τὸ τελευταῖον ἄστρο σὰ δροσοσταλίδα σὲ φύλλα ρόδου, ἐνῷ ἡ νύχτα βασιλεύει ἀκόμη κάτω; Ἄμουσα καὶ ἀκατάληπτα, ἡ εἰκὼν τῆς Ἑκάβης βουβῆς μοιρολογίτρας καὶ τῶν πενῆντα γυιῶν της τῶν νεκρῶν, σπαρακτικοῦ ὀνείρου καὶ συμβόλου τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, πέτρινης γιὰ τὰς δικούς της, τόσον εὐαισθήτου πρὸς τοὺς ξένους πόνους; Ἄμουσα καὶ ἀκατάληπτα, ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἔρωτος ὡς τρεμοφέγγισμα ἄστρου μέσα εἰς τὰ σκότη τῆς Ψυχῆς, ἡ ὁποία δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἀπόλαυσίν του ὡς ὀνείρου, ἀλλὰ θέλει καὶ νὰ τὸ ψηλαφήσῃ τὸ ὄνειρον αὐτό, καὶ ἀνάφτει τὸ λυχνάρι, καὶ τὸ βλέπει ἐνσαρκωμένον τὸ ὄνειρόν της, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τὸ χάνει, ὡς κάθε ὄνειρον, στὸ πολὺ φῶς; Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ «Σαλώμη» παρὰ ἐπικὴ ἀφήγησις τοῦ γνωστοῦ ἐπεισοδίου τῆς Νέας Διαθήκης, τί ἄλλο ἡ «Ροδόπη» παρὰ ἁπλῆ εἰκὼν τῆς φύσεως, τί ἄλλο τὰ «Ὕπνου δάκρια» ἢ πλαστικὴ ἀπόδοσις μιᾶς ψυχικῆς καταστάσεως, τί ἄλλο ὁ «Ἔρως καὶ ἡ Ψυχὴ» ἢ τοῦ γνωστοῦ ἀρχαίου μύθου φιλοσοφικὴ ἀνάπλασις; Προκειμένου περὶ ποιημάτων ἀρκούντως σαφῶν, τόσον δὲ μόνον ἀσαφῶν, ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ μὴ μεταβληθῇ ἡ ποίησις εἰς ἱστορικήν, περιγραφικήν, μυθολογικὴν ἢ αἰσθηματικὴν πεζολογίαν, ποιημάτων ἄτινα, ὡς κάθε ἄξιον τοῦ ὀνόματος ποίημα, ἀποτελοῦνται ἀπὸ

Στὴ Βρύση

καταλάβῃ εἰς γνώριμός μου, ἔξυπνος ἄλλως ἄνθρωπος, ἀπορῶν διατί τὸ θαυμάζομεν. Διότι ἂν θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν καθαρῶς ὑποκειμενικὴν ὄψιν του, πᾶν ὅ,τι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωμεν, εἶνε ἀσαφὲς καὶ ἑπομένως ἀποκρουστέον, σαφὲς δὲ καὶ ἀξιοθαύμαστον πᾶν ὅ,τι εὑρίσκομεν σύμφωνον μὲ τὴν ἀνάπτυξίν μας. Ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ δίστιχον:

Κι' ὅσα πνεύματα ἐδῶ στὰ πλάσματά [τους εἶδα
Ἀκαθρέφτιστα ἐκεῖ θωρεῖ τα ἡ φαν- [τασία,

διὰ τοὺς μὲν εἶνε σκοτεινότατον καὶ ἀκατανόητον, εἶνε φωτεινότατον καὶ γεμᾶτον ἀπὸ νόημα διὰ τοὺς ἄλλους, ὅσοι διακρίνουν μέσα του μίαν ἀκτῖνα τῆς περὶ τύπων καὶ ἀντιτύπων φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος· ἀλλὰ πρὸς ἐκτίμησιν βαθέων καὶ ὑψηλῶν στίχων εὐνόητον ὅτι δὲν χρειάζεται κανενὸς Πλάτωνος γνῶσις, ἀλλὰ διανοίας μόνον ἀνάλογος λεπτότης. Ἐνῷ ἀρ' ἑτέρου τὸ δίστιχον

Πάπια τοῦ γυαλοῦ,
Μὴν ἀγαπᾷς ἀλλοῦ,

συμφώνως πρὸς τὸ ἐν λόγῳ μέτρον, περικλείει τὸ ἰδεῶδες τῆς ποιήσεως, ἰδεῶδες σαρηνείας καὶ διαυγείας, ὅπερ ὅταν αὕτη ὑπερπηδᾷ, μεταβάλλεται βέβαια εἰς ἀκατάληπτον καὶ ἄμουσον φορητὸν λέξεων.

Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο ὁμοίως πᾶσα ποίησις περικλείουσα καὶ ἀρμοιοῦσα στοιχεῖα ἐκ τῆς μυθολογίας, τῆς ἱστορίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης, δηλονότι ὁλόκληρος ἡ ὑψηλὴ ποίησις ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, εἶνε ἀκατάληπτος, μόνον δὲ καταληπτὴ ἡ ἀνακινοῦσα τὰς banalités τοῦ δρόμου καὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἶνε ὡραῖον πᾶν ὅ,τι πλέει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, πᾶν δ' ὅ,τι διαφαίνεται εἰς τὸ βάθος εἶνε ἀνύπαρκτον, ὅταν δὲν εἶνε δυσειδές. Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ξεύρουν τί τοὺς γίνεται οἱ πλέον μεγαλοφάνταστοι τῶν ποιητῶν, ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι· πρὸς δὲ καὶ αὐτοί, τῶν ὁποίων ἡ ποίησις φέρει γενικῶς δημοτικώτερον, καθαρώτατον δὲ χαρακτῆρα, ἀποβαίνουν βαθμηδὸν τόσον ὀλιγώτερον προσιτοί, ὅσον ζωηρότερον προβαίνουν χαράσσοντες εἰς τὰ ἔργα των τὴν σφραγῖδα τῆς ποιήσεως. Διὰ νὰ περιορισθῶ εἰς τὸν σχετικῶς μᾶλλον εὐπρόσδεκτον ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν, ἀναφέρω ὅτι οἱ τόσοι ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τοὺς «Ἱστοὺς τῆς Ἀράχνης» ἤρχισαν νὰ μορφάζουν δυσαρέστως μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν νεωτέρων ἔργων του· πολλαὶ κυρίαι κατευ-

τὴν σύζευξιν τοῦ σαφοῦς καὶ τοῦ ἀσαφοῦς, τοῦ ρητοῦ καὶ τοῦ ἐξυπακουομένου, ἠναγκάσθην νὰ προβῶ εἰς τὰς περιττὰς ἴσως ἀπαριθμήσεις ταύτας, διὰ νὰ δείξω ὅτι τὸ ἄμουσον καὶ τὸ ἀκατάληπτον περιέχεται ὄχι εἰς τοὺς στίχους τῶν ποιητῶν, ἀλλ' εἰς τὰς διανοίας τῶν τοιούτων κριτῶν, εἴτε οὗτοι ἀντιπροσωπεύουν τὴν γνώμην ἑαυτῶν καὶ μόνον, εἴτε τὴν ἀντίληψιν μεγάλης μερίδος τοῦ κοινοῦ, ἀδιάφορον. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι πολὺ ἐκτενεστέραν καὶ μᾶλλον περιττὴν τῆς ἄνω ἀνάπτυξιν ἠναγκάσθην ἄλλοτε νὰ ἐπιχειρήσω ὄχι διὰ στίχους εἰς τοὺς ὁποίους ὁπωσδήποτε λανθάνουν νοήματα, προϋποθέτοντα ὡρισμένην πνευματικὴν μόρφωσιν τοῦ ἀναγνώστου πρὸς ἀντίληψιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἁπλούστατον, ὅσον καὶ ὑψηλότατον τραγοῦδι τῆς «Φαρμακωμένης» τοῦ Σολωμοῦ· τραγοῦδι τοῦ ὁποίου τὸ *νόημα* δὲν ἠμποροῦσε νὰ

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1878

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀδελφές, ποίημα ἐκ τῶν τοῦ Τέννυσον, μετάφρασις *Δ. Ἠλιακοπούλου*.
Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ *Γρ. Ξ.*
Ἡ σαφήνεια καὶ ἡ ἀσάφεια ἐν τῇ ποιήσει, ὑπὸ *Κωστῆ Παλαμᾶ*.
Ὁ ἰατρὸς Κοτταρᾶς, διήγημα ὑπὸ *Δ. Γρ. Καμπούρογλου*.
Ὄνειρον καὶ ζωή, διήγημα Μαυρικίου Γιοκαΐ, μετ' εἰκόνων, μετάφρ. *Ν. Ἐπ.*
Ἕνα τραγοῦδι τοῦ Δροσίνη, ὑπὸ *Α. Ε.*
Χρονικά. — Προκήρυξις Διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν διηγήματος.
Ζητήματα καὶ Ἐρωτήσεις.
Ἡ Ἀλληλογραφία μας.
Στὴ Βρύση (εἰκών).

Εἰς τὸ προσεχές: Κόρκυρα, ποίημα Γερασίμου Μαρκορᾶ. — Λόγια τῆς πλώρης: Κακοσημαδιά, διήγημα ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — Ἰαπετικοὶ Λαοί, ὑπὸ Γ. Ν. Χατζιδάκι, κτλ. κτλ.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφορῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»: Πρὸς τὸν κύριον* ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, *διευθυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» Ἀθήνας.

χαριστημέναι ἀπὸ τοὺς στίχους τῶν «Σταλακτικῶν» ἤρχισαν νὰ μὴν ***πολυκαταλαβαίνουν*** τί τάχα θέλει νὰ εἰπῇ μὲ τὰ «Εἰδύλλια». Τὰ «Ἀμάραντα» ἔτι μᾶλλον ἀπεγοήτευσαν τοὺς θαυμαστὰς τῶν «Ἱστῶν Ἀράχνης»· ὡς πρὸς δὲ τὴν προσφάτως δημοσιευθεῖσαν «Μηλιάν», τῆς ὁποίας τὸ θέλγητρον, παρὰ τὴν ἐν γνωριμωτάτῃ γλώσσῃ ἀκριβεστάτην διατύπωσιν, ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὸ μυστηριῶδες καὶ τὸ ἀσαφές, ἠκούσαμεν ἀναγνωστρίας πάλιν, αἵτινες ροφοῦν ὡς σερμπέτι ἄλλους αἰσθηματικοὺς στίχους τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, νὰ ὁμολογοῦν εἰλικρινῶς ὅτι δὲν ἐκατάλαβαν τίποτε . . .

Ἡ ποίησις εἶνε ἡ ἔκφρασις τῆς ἐκ τῶν ὑψηλοτάτων καὶ τῶν βαθυτάτων ἰδεῶν συγκινήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ποίησις δὲν ἀπευθύνεται κυρίως οὔτε πρὸς τοὺς πολλοὺς οὔτε πρὸς τοὺς ὀλίγους, ἀλλὰ μόνον πρὸς τοὺς ὁπωσδήποτε ἁρμοδίως παρασκευασμένους διὰ νὰ τὴν ἐννοήσουν. Οὗτοι ἄλλοτε εἶνε περισσότεροι, ἄλλοτε ὀλιγώτεροι, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκφραζομένας ἰδέας καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ των. Οἱ δογματίζοντες ὅτι ἡ ποίησις πρέπει νὰ εὐχαριστῇ ὅλον τὸν κόσμον, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ λέγουν ὅτι ἡ ποίησις δὲν πρέπει νὰ ἐκφράζῃ παρὰ τὰς κοινοτάτας ἰδέας καὶ τὰ ταπεινότατα αἰσθήματα· διότι μόνον τοιαῦται ἰδέαι καὶ τοιαῦτα αἰσθήματα εἶνε καταληπτὰ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, ἀφοῦ τὸ ἐκλεκτὸν καὶ τὸ ὑψηλὸν τῶν ἐννοιῶν εἶνε ἀντιστρόφως ἀνάλογα πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ἀντίληψιν αὐτῶν. Ἀλλ' ὑπάρχουν οἱ θαρρούντως δογματίζοντες ὅτι ἡ ποίησις δὲν πρέπει νὰ πραγματεύεται θέματα μὴ ἁπλᾶ καὶ μὴ ὑποκείμενα εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν πολλῶν. Εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ λέγουν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δὲν πρέπει νὰ συγκινῆται ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ μὴ τετριμμένα.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΚΟΤΤΑΡΑΣ

— Καὶ προγευματίζετε πάντοτε ἔτσι ἀργά;

— Μά . . . μάλιστα. Εἶπε μασῶν βιαστικὰ ὁ ἐρωτηθείς.

— Περίεργο· πῶς δὲν φοβᾶστε νἀκούσετε κάμμιὰ 'μέρα πῶς τὸ φαὶ τέλειωσε. Ἐγὼ μόνο σήμερα, ἐκτάκτως, προγευματίζω τόσον ἀργά.

— Ὁ ξενοδόχος, κύριε, κρατεῖ πάντα γιὰ τὸν ἑαυτό του τὸ καλλίτερο κοττοπουλι, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀκόμη πιὸ καλλίτερο, ἂν πουλήσῃ ἀπ' αὐτὸ τὸ 'μισό.

Εἶπε καὶ σχεδὸν ἐβούτηξε τὴν σουβλερὴ μύτη του μέσα 'στὸ πιᾶτό του, ἀνοίξας συγχρόνως τὸ τεράστιον στόμα του, ἐνῷ τὰ ὀρθογωνικὰ αὐτιά του ἐκινήθησαν ἐλαφρῶς, καὶ τὰ μικρὰ χωμένα καὶ λαμπερὰ 'μάτια του ἔρριψαν ἀκτῖνας μίσους καὶ ἀντιπαθείας πρὸς τὸν ὁμοτράπεζόν του.

Ἐκεῖνος δέ, ἐννοήσας τὰς διαθέσεις τοῦ ἰατροῦ, περιμένων τὴν παραγγελθεῖσαν ὀμελέταν καὶ μὴ ἔχων τί καλλίτερον νὰ κάμῃ, ἐπῆρε μίαν ἐφημερίδα καὶ ἐδιάβαζε.

— Κύτταξε! εἶπε τὸ ἕνα γκαρσόνι τοῦ ξενοδοχείου 'στὸ ἄλλο:

« Ἂν 'πάρῃς τοῦ ἑνὸς τὸ πρόσωπο καὶ τὸ βάλῃς ἀπάνω 'ς τοῦ ἄλλου, θὰ ταιριάξουν 'σὰν τὸ καλοῦπι μὲ τὸ χύμα. Τοῦ ἑνὸς τὰ μοῦτρα βγαίνουν ἔξω καὶ τοῦ ἄλλου 'μπαίνουν μέσα ».

— Ὁ ἕνας 'μοιάζει 'σὰν ἀλεποῦ καὶ ὁ ἄλλος σὰ βάτραχος· συνεπλήρωσε τὸ ἄλλο γκαρσόνι.

Καὶ πράγματι ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὸν κ. Κοτταρᾶν, ὁ κ. Πακακᾶς—ὅπως ὠνομάζετο ὁ ὁμοτράπεζός του—ἦτο παχύς, κοντός, κοιλαρᾶς, μὲ διπλὸ προγοῦλι, μὲ μύτη πατσουλή, μὲ φουσκωμένα μάγουλα καὶ μὲ ὁλοστρόγγυλα καὶ πεταχτὰ 'μάτια.

Ὁ κ. Κοτταρᾶς ἔφαγε τὸ κοττοπουλί του καὶ ἐτράβηξε ἕνα ποτῆρι μαῦρο κρασί, ὁ δὲ κ. Πακακᾶς ἐρρίχτηκε 'ς τὴν ὀμελέτα του, ἀφοῦ ἤπιε πρῶτα ἕνα γεμᾶτο ποτῆρι νερό, καὶ 'στὸ τέλος ἄλλα δύο, κι' αὐτὰ γεμᾶτα. Τὸ μέτωπό του ἱδρωσε τότε 'σὰν Αἰγινήτικο κανάτι πρωτογέμιστο.

Ὁ κ. Κοτταρᾶς τὸν ἐκύτταζε καὶ χαμογέλασε, ἐννοήσας δὲ τοῦτο ὁ κ. Πακακᾶς ἐζήτησε μίαν φιάλην μαῦρο κρασί, τὴν ἤπιε ὅλη μονορροῦρι 'στὸ πεῖσμά του, καὶ κατακοκκίνησε 'σὰν ἀστακός.

Ὁ κ. Κοτταρᾶς ἐσηκώθη, ἐπλήρωσε καὶ ἔφυγε χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ, μὲ μεγάλα βήματα, ἴσιος καὶ τεντωμένος. Ὕστερ' ἀπὸ 'λίγο ἔφυγε κατρακυλῶντας καὶ ὁ κ. Πακακᾶς.

*

Μιὰ γρηὰ κτυπᾷ δυνατὰ μιὰ πόρτα· ἡ πόρτ' ἀνοίγει· ἕνας ὑπηρέτης παρουσιάζεται· ἡ γρηὰ φωνάζει:

— Γρήγορα νἄρθῃ ὁ γιατρός, γιατί ἕνας κύριος ἔπεσε 'μπρὸς 'στὴν πόρτα μου. Τὸν 'λυπήθηκα καὶ τὸν ἔμπασα μὲς 'στὸ σπίτι μου, μὰ φοβᾶμαι μὴν πεθάνῃ.

— Ποιὸς πληρώνει; . . . Ἐρώναζε μέσ' ἀπ' τὸ γραφεῖό του ὁ ἰατρὸς πρὸς τὸν ὑπηρέτην του.

— Ποιὸς πληρώνει; . . . Ἐπανέλαβεν ὁ ὑπηρέτης πρὸς τὴν γρηά.

— Ποιὸς πληρώνει!!. . Εἶπεν ἡ γρηὰ μὲ ἀγανάκτησιν. « Ὁ Θεός! Ἐμένα ποιὸς μὲ πληρώνει, ποῦ ἔβαλα τέτοιον μπελᾶ 'στὸ κεφάλι μου;!. . . »

— Τοῦ Θεοῦ τὶς συχνάτσαις δὲν τὶς ἐξαργυρώνει ἡ Τράπεζα. Εἶπεν ὁ ἰατρὸς πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅστις τὸ ἐπανέλαβεν εἰς τὴν γρηά.

—Ἂς ἔρθῃ ὁ γιατρὸς καὶ κἄτι θὰ οἰκονομήσω. Χρήματα δὲν ἔχω, ἀλλά . . .

— Κοττοπούλια ἔχεις;!. . . Ἐρώναξε βροντωδῶς ὁ ἰατρός.

—Ἔχω, ἀφέντη μου, ἔχω.

— Στάσου λοιπὸν κ' ἔρχομαι.

Ἐμπρὸς πηγαίνει ἡ γρηά, 'πίσω ὁ ἰατρὸς καὶ παρὰ 'πίσω ὁ ὑπηρέτης του, τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ ἰατρὸς νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

. . . . . .

— Κοπιᾶστε μέσα, ἐξοχώτατε!. . .

Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς στέκει ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς γρηᾶς καὶ κἄτι λέγει εἰς τὸ ὑπηρέτην του· ὁ ὑπηρέτης τὸ 'ξαναλέγει τῆς γρηᾶς, ἡ γρηὰ πάλιν τῆς κόρης της, ποῦ ἔτρεξε νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ, καὶ ἡ κόρη φεύγει τρεχάτη.

Κρά-κρά-κρά. Ἀκούσθηκαν ἡ φωναὶς τῶν δύο κοτοπουλιῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν στιγμὴ ἡ κόρη ἔφερε καὶ τὰ ἔδωσε τῆς μητέρας της καὶ αὐτὴ 'στὸν ὑπηρέτη τοῦ ἰατροῦ.

Καὶ ὁ ἰατρός:

— Πήγαινέ τα γρήγορα εἰς τὸν Μιχάλη τὸν ξενοδόχο, καὶ 'πές του «ὁ ἰατρὸς κ. Κοτταρᾶς τὰ στέλνει νὰ τοῦ τὰ μαγερέψῃς γι' ἀπόψε».

Ὁ ὑπηρέτης ἀπῆλθεν· ὁ ἰατρὸς εἰσῆλθεν.

*

Κατάχαμα καὶ καταμεσῆς 'στὴ μικρὴ κάμαρα τῆς γρηᾶς ἦτον πεσμένος προύμυτα ἕνας ὄγκος ἀνθρωπινοῦ σώματος· τὰ 'μάτια ἦσαν ὀρθάνοιχτα καὶ τεντωμένα· ἀπὸ τὸ στόμα του ἔβγαινε ἀρρός, αἷμα καὶ μούγκρισμα. Ὁ ἰατρὸς ἐγονάτισ' ἀπάνω 'ς ἕνα μαξιλάρι, ποῦ τοῦ ἔβαλ' ἡ κόρη τῆς γρηᾶς, καὶ ἄκουσε τὴν καρδιὰ τοῦ ἀπόπληκτου. Ἐκεῖνος ἐγύρισε 'λίγο τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ ἔρριξε μιὰ 'ματιά, ποῦ δύσκολα 'μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ἐξη-

γήση· φόβος, θυμός, παράκλησις, ἀπελπισία, πόνος.... Ὅλα τὰ περιεῖχεν ἡ ματιὰ ἐκείνη.

— Διάβολε! Εἶπεν ὁ ἰατρός: Ὁ ἄνθρωπος τοῦ ξενοδοχείου!...

Ὁ ἀποθνήσκων ἦτο πράγματι ὁ κ. Πακακᾶς.

— Γιατρέ, θὰ ζήσῃ;!... Ἠκούσθη πλησίον του ἡ θλιβερὰ καὶ γλυκεὶα τῆς κόρης φωνή, καὶ δυὸ δάκρυα ἔλαμψαν 'ς τὰ ὡραῖα της τὰ ματια.

Τότε μόνον παρετήρησεν ὁ ἰατρὸς τὰ ἀνθισμένα καὶ ἀφρᾶτα τῆς κόρης κάλλη. Καὶ ἐνῷ ἡ γρηὰ 'βγῆκε νὰ φέρῃ λίγο νερό, ποῦ 'ζήτησ' ὁ ἰατρός:

— Μὴ λυπᾶσαι, μικροῦλά μου!.... Τῆς εἶπε καὶ τὴν ἐχάιδεψε προστατευτικῶς.

Τὴν αὐτὴ στιγμὴ ἕνα δυνατὸ κοὰξ ἀκούστηκε ἀπ' τὰ χείλη τοῦ Πακακᾶ καὶ ἀπέθανεν· ἐνῷ ὁ ἰατρὸς Κοτταρᾶς φιλήσας, **προστατευτικῶς πάντοτε**, τὰ τρέμοντα ἀπὸ τὴν συγκίνησιν χείλη τῆς κόρης·

— Μὴ λυπᾶσαι, κοττίτσα μου, τῆς εἶπε· τέτοιος εἶν' ὁ κόσμος!...

— Ἂν εἶνε τέτοιος, ἂς τὸν πάρῃ ὁ διάβολος!... Εἶπεν ἡ γρηὰ εἰσελθοῦσα αἰφνιδίως.

Δ. ΓΡ. Κ.

ΟΝΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΖΩΗ[1]

Διήγημα Μαυρικίου Γιοκαΐ — Μετάφρ. Ν. Ἐπ.

Ἀλλὰ τὸ δεῖπνον παρετέθη καὶ ἐχρειάσθη ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ὁπλοστασίου, διότι πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἡ σοῦπα ἡ πολύτιμος δὲν πρέπει νὰ κρυώσῃ. Ὁ Φάρκας ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος τοῦς ξένους του καὶ τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Τὸ πᾶν ἐδείκνυε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅτι ὁ Φάρκας Πέτκη ἐτίμα ἐξαιρετικῶς τοὺς ξένους του. Ἡ τράπεζα ἐκάμπτετο ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀργυρῶν χρυσοκοσμήτων σκευῶν καὶ τῶν φιαλῶν τῶν παλαιῶν οἴνων. Εἰς ἕκαστον φαγητὸν ὁ οἰκοδεσπότης ἔλεγε:

— Φάγετε καλὰ ἀπ' αὐτό, γιατὶ δὲν ἔχει ἄλλο πιάτο.

Καὶ ἐντοσούτῳ ἡ παρέλασις τῶν πινακίων ἐξηκολούθει. Ὅταν κανὲν φαγητὸν ἤρεσκε πολὺ εἰς τοὺς ξένους του, ὁ πυργοδεσπότης ἐνηδρύνετο.

— Ἡ θυγατέρα μου Ἰλόνκα τὸ ἐμαγείρευσε αὐτὸ τὸ φαγητό, ἔλεγε, καὶ διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τοὺς λόγους του πολλάκις τὴν ἐκάλεσε πλησίον του. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της ἦλθε καὶ αὐτὴ μὲ τὰς παρειὰς κατερύθρους ἐκ τῆς πυρᾶς καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ πατρός της.

Ἡ Ἔρτσα ἀπεναντίας ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συγκατένευε νὰ μείνῃ εἰς τὴν αἴθουσαν, πολλάκις ὅμως ὑπὸ διαφόρους προφάσεις παρουσιάζετο ἔμπροσθεν τῶν ξένων τοῦ πατρός της.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ δείπνου οἱ δύο ξένοι ἤρχισαν νὰ κρυφομιλοῦν μεταξύ των. Ὁ Πέτκη τὸ παρετήρησε καὶ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μαντεύσῃ τί ἔλεγον,

— Ὄχι μυστικὰ συμβούλια, κύριοι, τοῖς ἐρώναξε. Εἰς τὸ τραπέζι τρώγουν οἱ ἄνθρωποι καὶ δὲν μιλοῦν.

Ὁ Ἀββᾶς ἠγέρθη τότε εὐθυμότατα ἐκ τῆς ἕδρας του καὶ ἡτοιμάσθη νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἀλλ' ὁ Πέτκη εἶχεν ἤδη ἀναγνώσει ἐντὸς τῶν ὀρθαλμῶν τοῦ Ἀββᾶ τὰς σκέψεις του.

— Ἔχομεν ἀκόμη καιρόν, εὐγενέστατε αὐθέντα, εἶπεν. Ἡ πρώτη ἡμέρα εἶνε προσδιωρισμένη διὰ τὴν εἴσοδον ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἡ δευτέρα διὰ τὴν ὑποδοχήν, ἡ τρίτη παρέρχεται μὲ προσπαθείας πρὸς μακροτέραν συγκράτησιν τοῦ ξενιζομένου, ἡ τετάρτη διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τῶν ἀποσκευῶν καὶ ἡ πέμπτη διὰ τὸν ἀποχαιρετισμόν, καὶ πάλιν ἂν ἡ ἀμαξά μας εἶνε εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ δὲν ἔχῃ εἰς ἀπομαχίαν τοὺς τροχούς. Ἐμπρός, κύριοι, κενώσατε αὐτὸ τὸ ποτήριον μαζί μου. Εἶνε τὸ προσφιλὲς ποτήριον τοῦ πατρός μου καὶ τὸ χαρίζω εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τὸ στραγγίσῃ.

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἐντιμότατε κύριε Φάρκα Πέτκη, δὲν ἤλθομεν ἐδῶ διὰ ναυξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῆς οἰκίας ταύτης, ἀλλ' ἀπεναντίας διὰ νὰ τὸν ἐλαττώσωμεν. Διὰ τοῦτο δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ φύγωμεν μὲ ἄδεια χέρια. Ἤλθαμεν διὰ νὰ τύχωμεν παρ' ὑμῶν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἀρέσει περισσότερον εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ εἰς τοὺς ὀρθαλμούς μας, ἐὰν θέλετε νὰ μᾶς το δώσετε, — διὰ νὰ σᾶς το ἀγοράσωμεν, ἂν θέλετε νὰ το πωλήσετε — διὰ νὰ σᾶς το κλέψωμεν, ἐὰν μᾶς το ἀρνηθῆτε...»

Ὁ κ. Φάρκας ἐγνώριζεν ἤδη ποῦ θὰ κατέληγεν ὁ εὐγενής του ξένος, ἐν τούτοις τὸ ὡραῖον τοῦτο λογίδριον διεκόπη ὑπὸ τῆς Ἔρτσας, εἰσελθούσης εἰς τὴν αἴθουσαν ὁρμητικῶς. Ἔφερε τὸ κλειδὶ τῆς ὁπλοθήκης καὶ ἐρώναζε:

«Τὸν ἔπλυνα τὸ σιδερένιο θεῖο!»

Ὁ κ. Φάρκας γελῶν ἐτσίμπισε τὸ κόκκινο μάγουλο τῆς κόρης του καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς ξένους του:

«Πρὶν μάθω τὸ ἀντικείμενον τοῦ πόθου σας, θὰ σας θέσω ἕνα ὅρον: ἐὰν ὑμεῖς, ἢ ὁ ἀνεψιός σας, σηκώσετε μὲ τὸ ἕνα χέρι τὸ ξίφος τοῦ προπάππου μου, ἢ ἐὰν ἠμπορέσετε νὰ μου εἰπῆτε τὸ ὄνομα τοῦ ζῴου, τὸ ὁποῖον εἰκονίζεται ἐπὶ τῶν ἐμβλημάτων μου, τότε ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσετε ὅ,τι εὑρίσκεται εἰς τὸ σπίτι μου, ὅ,τι ζῇ καὶ βαδίζει, ὅ,τι εἶνε σηκωμένον ἢ καθιστόν, ὅ,τι εἶνε ζαπλωμένον ἢ κρεμασμένον ἀπὸ καρφί. Ἀλλ' ἕως τότε ἔχετε ὑπομονήν!»

Ὁ Ἀββᾶς εἶπε πρὸς τὸν Βαρκζαΐ:

«Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν γέροντα. Ἂς τὸν ἀφήσωμεν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν προγόνων του, πρὶν τοῦ κάμωμεν λόγον περὶ τῶν ἐπιγόνων του... Ἐμπρός!»

Ὁ κ. Πέτκη ἠγέρθη, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ κατέλαβε τὴν Ἔρτσαν ὠτακουστοῦσαν. Ἔσριγξε τότε τόσον δυνατὰ μὲ τὰς χονδρὰς του χεῖρας τὰ λεπτοφυᾶ χερακία της, ὥστε ἐκείνη ἐρώναξεν ἀπὸ τὸν πόνον.

Διέσχισαν πολλὰς αἰθούσας καὶ πρὸ τῆς ὁπλοθήκης, ἐν ᾧ ὁ οἰκοδεσπότης ἡτοιμάζετο νὰνοίξῃ τὴν σιδηρᾶν θύραν, εἶδε πάλιν τὴν Ἔρτσαν, ἑτοιμαζομένην νὰ εἰσέλθῃ μὲ τρόπον ὄπισθέν του.

«Στάσου καὶ σ' ἔπιασα!» ἐρώναξεν ὁ γέρων, προσποιούμενος ὅτι θὰ κυνηγήσῃ τὴν νεάνιδα, ἡ ὁποία ἐτράπη εἰς φυγὴν ἐκραγεῖσα εἰς γέλωτας ἠχηρούς.

Οἱ ξένοι εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ μόλις ἐκύτταξαν τριγύρω, ἔσκασαν τὰ γέλια. Ὁ Φάρκας ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι οἱ ξένοι του παρεφρόνησαν. Ἀλλ' ὅταν εἰσῆλθε καὶ αὐτός, εἶδε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἱλαρότητός των.

Ὁ σιδηροῦς ἀνδριὰς εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ὅπως πάντοτε. Μὲ τὴν διαφοράν ὅμως ὅτι ἡ γιγαντιαία του χεὶρ, ἡ ἀνατεινομένη πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐκράτει τόρα ἓν ἀγγεῖον οἴνου, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πελωρίου ξίφους εὑρίσκετο διεπερασμένον ἓν μικρὸν ροδόχρουν χοιρίδιον γάλακτος ψητόν.

Ὁ Βαρκζαΐ ἐκράτει τὸ μανδήλιόν του πρὸ τοῦ στόματος, διὰ νὰποπνίγῃ ὀλίγον τὸν γέλωτά του. Ὁ Ἀββᾶς ἀνέλαβε ταχέως ὕφος σοβαρὸν καὶ χωρήσας πρὸς τὸ μνημεῖον ἥρπασε τὸ ἀγγεῖον τοῦ οἴνου καὶ εἶπε:

«Τὸ ὅπλον τοῦτο, ἀγαπητέ μου φίλε, τὸ θεωρῶ πράγματι ἀντάξιον τῶν προγόνων σου· ἀλλά, βλέπετε, πολλάκις εἰς τὴν ζωήν μου ἐσήκωσα καὶ ἄλλα βαρύτερα, καὶ μάλιστα πλήρη ὑγροῦ... Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θηρίον, νομίζω ὅτι ἡ φυσιογραφία δὲν ἀγνοεῖ τὸ ὄνομά του: Porcus-suinus, μὲ ἄλλους λόγους *χοῖρος*».

Ὁ οἰκοδεσπότης κατελήφθη ὑπὸ γέλωτος παραφόρου, μὰ τόσον παραφόρου, ὥστε ἐδέησε νὰ στηριχθῇ διὰ νὰ μὴ πέσῃ.

Ἐξαίφνης τῷ ἦλθεν ἡ ἰδέα ὅτι μόνη ἡ Ἔρτσα ἦτο ἱκανὴ νὰ κάμῃ μίαν τοιαύτην ἀστειότητα. Ἤνοιξε τὴν θύραν, ὥρμησε, τὴν συνέλαβε, τὴν ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸν καὶ τῇ ἔδωκε μερικοὺς πατρικοὺς καὶ ὄχι σοβαροὺς κολάφους, λέγων:

«Ἀ, ἐσὺ λοιπὸν ἐτόλμησες νὰ γελοιοποιήσῃς τοὺς προγόνους τοῦ πατρός σου!»

Τὸ παιδίον ἐγέλασεν ἀκόμη ὀλίγον, ἀλλὰ κατόπιν ἤρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ μὲ δάκρυα ἀληθινά.

Καὶ ὁ γέρω-Φάρκας μετενόησε πολὺ δι' ὅ,τι ἔκαμε.

«Ἀστειεύομαι, ἀνόητη! δὲν ἐντρέπεσαι νὰ κλαῖς ἔτσι μποροστὰ σ' ἕνα νέον ποῦ σε κυττάζει; Ἔλα, ἔλα, ἡσύχασε, μὴν κλαῖς... θὰ σου δώσω ἕνα σῦκο, ἂν γελάσῃς...»

Ἡ Ἔρτσα ἔπαυσεν ἀμέσως νὰ κλαίῃ.

«Τί, ἐνομίζατε ὅτι ἔκλαιγα; Ἐγὼ δὲν ἔκλαιγα!» Καὶ τὰ δάκρυα ἔρρεον, ἐν ᾧ ἐπρόφερεν αὐτὰς τὰς λέξεις, ἐπὶ τοῦ συμπαθοῦς της προσώπου, οἱονεὶ διαμαρτυρόμενα κατὰ τοῦ ψεύδους της. Ἰσχυρίζετο ὅτι εἶχε γελάσει καθ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα!

Ἅμα ἔρυγεν, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ἀββᾶς:

«Λοιπόν, ἀγαπητέ μου κύριε Πέτκη, βλέπετε ὅτι ἐλύσαμεν τὸ αἴνιγμα τοῦ οἰκογενειακοῦ σας ἐμβλήματος καὶ ἐσηκώσαμεν τὸ ξίφος τοῦ προπάπου σας. Καὶ τόρα θὰ σᾶς ἀνοίξωμεν τὴν καρδίαν μας.

— Εἶμαι ἕτοιμος, ἀκούω.

(Ἕπεται συνέχεια)

[1] Ἴδε σελ. 21.

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

Ἴσως δὲν ὑπάρχει εὐκολώτερο πρᾶμα στὸν κόσμο παρὰ νὰ ἐγκωμιάζῃς, ἢ νὰ ψεγαδιάζῃς, σώνει ὄρεξη νἄχῃς· μήτε δυσκολώτερο, παρὰ σωστὰ νὰ κρίνῃς, καὶ μὲ στὸ χέρι τὴ ζυγαριά. Μιὰ φορὰ ὅμως κ' ἡ κρίση πιτύχῃ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ θρονιάσῃ στὸ νοῦ, ἡ δουλειὰ τοῦ κριτικοῦ ἔγεινε, ὅλα τἄλλα ἔρχουνται μοναχά τους. Εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ βρῆκες τὸ θέμα σου καὶ δὲ σοῦ μένει παρὰ νὰ τὸ καταστρώσῃς, νὰ τὸ διηγηθῇς. Καὶ κάτι εὐκολώτερο. Ἐπειδή, πόσα καὶ πόσα δὲ διαβάζουμε καθεμέρα ποιήματα, ἱστορίες καὶ παραμύθια, καὶ θαυμάζουμε τὴν ἰδέα, τὴ σύλληψη. Κ' ὡς τόσο στὸ πλάσιμο ἀπάνω, στὸ δούλεμα, ζάβωσε τὸ ἔργο, — βγῆκε μισό, φταμηνίτικο. Ἐνῷ ὁ κριτικὸς τὴν κρίση του μοναχὰ ἔχει νὰ πῇ, κ' ἅμα τὴν ἔχῃ, θὰ τὴν πῇ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέση μου σήμερα, ποῦ μήτε παραμύθι δὲν ἔχω νὰ γράψω, μήτε τραγούδι· μόνο κρίση ταπεινὴ ἀπάνω στὸ τελευταῖο τραγούδι ποῦ μᾶς ρίλεψε ὁ Δροσίνης στὴ Χριστουγεννιάτικη τὴν «Ἑστία».

Νὰ μ' ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ τοῦ ξαναγράψω τὶς ὀχτὼ του στροφές. Εἶναι μικρές, σὰν τὰ κολίμπρια τῆς Βραζιλίας.

Τὸ δαχτυλίδι

Ἀ τὸ ροδογάλανο νερὸ
Βαρκοῦλα ἀργοσαλεύει
Καὶ μὲ τἀγκίστρι τἀργυρὸ
Μιὰ ἀρχόντισσα ψαρεύει.

Εἶνε τὰ πλούτη της πολλά,
Κι' ἀτίμητο στολίδι
Σ' τὸ χέρι της φεγγοβολᾷ
Διαμάντι δαχτυλίδι.

Τὸ εἶδε ἡ Νεράϊδα στὰ νερὰ
Νὰ λάμπῃ σὰν ἀστέρι
Καὶ τὸ διαμάντι λαχταρᾷ
Γιὰ τὸ δικό της χέρι.

Ἐνῷ ἡ ἀρχόντισσα σκυφτὴ
Γοργὰ τἀγκίστρι σέρνει,
Ἄξαφνη, ἀθώρητη κι' αὐτὴ
Τὸ δαχτυλίδι παίρνει.

Τἄζει ἡ ἀρχόντισσα φλουρὶ
Νὰ δώσῃ γιὰ βρεθήκια
Σ' τὸν ἄξιον ναύτη ποῦ μπορεῖ
Νὰ τοῦρῃ μεσ' τὰ φύκια.

Κ' ἕνα ναυτόπουλο τρελλὸ
Ποῦ τὸ φλουρὶ προσμένει
Πέφτει, βουτᾶει μεσ' τὸ γιαλὸ
Μὰ λαβωμένο βγαίνει.

—Τὸ δαχτυλίδι σου, Κυρά,
Σ' τὰ φύκια δὲν ἐχάθη,
Νεράϊδας χέρι τὸ φορᾷ
Σ' τῆς θάλασσας τὰ βάθη.

Ἀχ ἕνα χέρι ξωτικὸ
Τἄχει μαζὶ παρμένα
Ἐσένα τὸ διαμαντικὸ
Καὶ τὴ ζωή μου ἐμένα!

Καθὼς βλέπετε, τὸ τραγούδι δὲν ἔχει θέμα του καμιὰ ἰδέα, αἰσθηματικὴ ἢ νοητική, βγαλμένη ἀπὸ τὴν πραγματική μας ζωή, καθὼς ἔχει, παραδείγματος χάρη, τοῦ Ζαλακώστα ἡ ἀθάνατη ἡ Βοσκοποῦλα. Εἶναι ἁπλὸς μῦθος, ἴσως τοῦ ποιητή, ἴσως καὶ τοῦ λαοῦ. Καὶ μολονότι δὲ λείπει μήτε τὸ ἐπιμύθιο, — ἡ τιμωρία τοῦ τρελλοῦ τοῦ ναυτόπουλου —, μήτε τὸ δραματικὸ καὶ τὸ θλιβερό, — τὸ πάρσιμο τῆς ζωῆς του —, αὐτὰ εἶναι ἠθικὰ στολίδια κρυμμένα, καθὼς τὸ δαχτυλίδι μέσα στὰ φύκια. Θέμα τοῦ τραγουδιοῦ πρέπει νὰ πάρουμε αὐτὸ ποῦ διαβάζουμε, — τὸ μῦθο. Εἶναι τέλειος ὁ μῦθος, μὲ ἀρχή, μὲ μέση, καὶ μὲ τέλος.

Ἡ δυσκολία μὲ τέτοιο μῦθο εἶναι νὰ πάρῃς τὸ ὑλικό του, νὰ τὸ πλάσῃς καὶ νὰ τὸ δείξῃς κανονικό, ἀψεγάδιαστο, διάφανο καθὼς ἕνα ποτήρι καθάριο νερό. Κι' αὐτὸ μᾶς ἔκαμε ὁ Δροσίνης.

Δηλαδὴ μᾶς ἔκαμε ὁ Δροσίνης ἐκεῖνο ποῦ σπανιώτατα γίνεται στὴν παπατρέχικη τὴ φιλολογία μας. Λέξη δὲν ἔβαλε στὸ καλλιτέχνημά του ποῦ νὰ μὴν εἶναι συλλογισμένη, δουλεμένη, ἀπαραίτητη σὰν πέτρα τετράγωνη σὲ χτίριο μαστορικό. Κάθε εἰκόνα τοῦ μύθου εἶναι παραστημένη μὲ τὶς γραμμὲς καὶ μὲ τὰ χρώματα ποῦ τῆς πρέπουν, ἔχει καὶ τὴν κίνηση τῆς ζωῆς ποῦ μόνο ποιητικὴ εἰκόνα μπορεῖ νὰ τὴν παραστήσῃ. Πάρτε τὴν πρώτη στροφή.

«Στὸ ροδογάλανο νερό, βαρκοῦλα ἀργοσαλεύει, — καὶ μὲ τἀγκίστρι τἀργυρὸ — μιὰ ἀρχόντισσα ψαρεύει». Ἂν ἔβλεπες ζωγραφιστὴ αὐτὴ τὴ σκηνή, θὰ εἶχες ἴσως τὸ ροδογάλανο τὸ νερό, θὰ εἶχες καὶ τὴ βαρκοῦλα, καὶ τὴν ἀρχόντισσα νὰ ψαρεύῃ. Ἡ βαρκοῦλα δὲ θἀργοσάλευε ὅμως, μήτε τἀγκίστρι τἀργυρὸ θὰ τοῦβλεπες, ἐξὸν ἂν ἡ ἀρχοντοποῦλα τὸ κρατοῦσε νὰ βάλῃ δόλωμα, καὶ πάλι ἀργυρὸ δὲ θὰ εἶταν, ἐξὸν ἂν τῆς τἀργύρωνε κανένας της λατρευτής, σὰν Παναγιᾶς χέρι. Βλέπετε λοιπὸν πόσο τελειότερη μπορεῖ μιὰ εἰκόνα νὰ γείνῃ μὲ τὰ λόγια, ὅταν τὰ λόγια βγαίνουν ἀπὸ πιδέξιο κοντήλι.

Μιὰ μιὰ μπορεῖς νὰ πάρῃς τὶς ὡραῖες στροφές, καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸν τρόπο νὰ τὶς ἀναλύῃς. Οἱ στίχοι, «στὸ χέρι της φεγγοβολᾷ-διαμάντι δαχτυλίδι» καὶ παρακάτου, «στὸν ἄξιο ναύτη ποῦ μπορεῖ-νὰ τῶρῃ μὲς στὰ φύκια» εἶνε στολίδια ποῦ σπαρταρᾶει ἀπάνω τους ἀληθινὴ ζωὴ καὶ μορφιά, καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια φαντάζεσαι πῶς σοῦ θαμπώνει τὰ μάτια τὸ δαχτυλίδι, πῶς θάλασσα μυρίζουν τὰ φύκια. Τόσο ἀληθινὰ καὶ σωστὰ τὰ παρασταίνει στὴ φαντασία ὁ ποιητής.

Εἶνε καὶ γοργὴ ἡ διήγησή· κ' εἶνε γοργή, ἐπειδὴ λείπουν τὰ πολλὰ καὶ τὰ περιττὰ τὰ λόγια, ἢ καλλίτερα νὰ πῶ τὰ **συννεφιασμένα** τὰ λόγια. Ἐπειδὴ στὰ πιώτερα ποῦ διαβάζουμε, — καὶ μερικὰ κρύβουν ἰδέες ποῦ κάμνουν τιμὴ στὴ ρωμαΐικη τὴ φαντασία, — τὰ λόγια μαζεύουνται σὰ σύννεφα καὶ σκεπάζουν τὸν ἥλιο, ἀντὶς νὰ παραμερίσουνε, νὰ λάμψῃ ὁ ἥλιος. Πότε ἡ ρίμα τὸ φέρνει, πότε τὸ μέτρο, πότε ἡ λαχτάρα τοῦ ποιητὴ νὰ τὰ πῇ ὅλα ποῦ περνοῦν ἀπὸ τὸ ἐνθουσιασμένο κεφάλι του, κ' οἱ εἰκόνες του καταντοῦνε μιὰ ζωγραφιστὴ σύγχυση, ποῦ ὁ νοῦς δὲν τὴν ἀποδέχεται μὲ τὴν ἴδια ὄρεξη καθὼς αὐτὰ τὰ μετρημένα, τὰ τορνευμένα, τὰ παραλίτητα τὰ λόγια ποῦ μᾶς φέρνουν σωστὲς εἰκόνες μιὰ κατόπι τῆς ἄλλης.

Ἴσα ἴσα τραγούδι νὰ μπῇ στῆς μουσικῆς τὴ μελῳδία καὶ νὰ φυλαχτῇ ἐκεῖ μέσα, μνημεῖο πολύτιμο ἐποχῆς ποῦ, μ' ὅλες τὶς φωνὲς τῶν δασκάλων, ἀνακάλυψε πλοῦτο ἀληθινὸ μέσα στὴν καταφρονεμένη τοῦ λαοῦ γλῶσσα, σὰν τὸ δαχτυλίδι μέσα στὰ φύκια, καὶ τὸν καλλιτέχνησε μὲ τρόπο, ποῦ ἂν εἶταν ἄλλο ἔθνος, κατηχημένο στὰ μυστήρια τῆς θείας τέχνης, θὰ τὰ εἶχε καμάρι του τέτοια διαμάντια λαχταριστά, κ' ἡμεῖς πρῶτοι θὰ τὰ μεταφράζαμε καὶ θὰ παπαγαλίζαμε μαζὶ μὲ τὶς σοφὲς κρίσες τῶν Εὐρωπαίων, ποῦ μᾶς κάμνουν πάντα μεγάλη ἐντύπωση, σὰν ξένες ποῦ εἶναι.

Α. Ε.

Φιλολογικά, Καλλιτεχνικά, Ἐπιστημονικά, Εἰδήσεις.

Τὸ ἰταλικὸν ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀπέστειλεν ἐσχάτως πρὸς τὴν ἐν Ζακύνθῳ Φωσκολιανὴν Βιβλιοθήκην 137 τόμους διαφόρων συγγραμμάτων, ἐπιστημονικῶν καὶ διδακτικῶν. Καὶ ἄλλοτε ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐδώρησεν 100 τόμους εἰς τὴν Φωσκολιανὴν Βιβλιοθήκην, χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ἀκαμάτου αὐτῆς ἐφόρου κ. Σπ. Δεδιάζη.

Ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν διακεκριμένου ἰατροῦ κ. Ἀντ. Ε. Παπαδάκη, ἐξεδόθη εἰς κομψὸν τομίδιον ἀξιανάγνωστος «Θεραπευτικὴ τῶν νοσημάτων καὶ δηλητηριάσεων μετὰ νοσολογίας τῶν νέων φαρμάκων».

Ἡ δεσποινὶς Ρέμμερτ, ἡ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦσα ἔξοχος κλειδοκυμβαλίστρια, ἔδωκε μίαν συναυλίαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου, καθ' ἣν μετ' ἀπαραμίλλου τέχνης ἐξετέλεσεν, ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἠχηροῦ καὶ παμμεγίστου κλειδοκυμβάλου, συνθέσεις τοῦ Μπάχ, τοῦ Σοῦμαν, τοῦ Λίστ κτλ. Κατὰ τὴν ἰδίαν συναυλίαν ἔμελψε μετὰ πολλῆς τέχνης ἄσματα τοῦ Σοῦμαν, τοῦ Σοῦμπερτ καὶ τοῦ Μπέκερ ἡ δεσποινὶς Γκεράς, ἀοιδὸς πεφημισμένη.

Τὴν π. Τετάρτην ἀπέδωσεν ὁ Σωκράτης Τζιβανόπουλος, πρώην καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἱστορίας παρὰ τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ. Ἐκτὸς πολλῶν μονογραφιῶν, ὁ Τζιβανόπουλος συνέγραψε Γενικὴν Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογικὸν Λεξικὸν καὶ Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηναίων ἐψήφισε χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου. Ἡ δὲ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔπεμψε ἐπιστολὴν πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ἐκφράζουσαν τὸ ὑπὲρ τοῦ ἀσθενοῦς ποιητοῦ ἐνδιαφέρον Του.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

Ἡ «Εἰκονογραφημένη Ἑστία» προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν διηγήματος ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

Α' Ὁ διαγωνισμὸς θὰ εἶνε **διαρκής**· τουτέστι μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἑνὸς θὰ προκηρύσσεται ἀμέσως ἄλλος, οὕτως ὥστε θὰ ἔχωμεν τέσσαρα ἢ πέντε διηγήματα κατ' ἔτος βραβευμένα.

Β' Τὸ διήγημα **πρέπει νὰ εἶνε ἑλληνικῆς ὑποθέσεως καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰς δύο στήλας** τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας». Ἀλλὰ δὲν ὁρίζεται οὔτε ἡ φύσις του, οὔτε ἡ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἶνε γραμμένον. Ὁ συγγραφεὺς εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ θέμα ἀστεῖον ἢ συγκινητικὸν καὶ νὰ το γράψῃ εἰς τὴν δημοτικὴν ἢ εἰς τὴν καθαρεύουσαν.

Γ' Τὰ χειρόγραφα, εἴτε ἀποκλειόμενα, εἴτε συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸν διαγωνισμόν, δὲν ἐπιστρέφονται **κατ' οὐδένα τρόπον**.

Δ' Ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν χειρογράφων διὰ τὸν πρῶτον διαγωνισμὸν λήγει τῇ 15 Μαρτίου 1895.

Ε' Τὰ χειρόγραφα θὰ κρίνῃ τριμελὴς ἀγωνόδικος ἐπιτροπεία, ὁρισθησομένη μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας ἐκ τῶν γνωστοτέρων παρ' ἡμῖν κριτικῶν· ἡ δὲ κρίσις θὰ δημοσιευθῇ ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου.

ϛ' Οἱοσδήποτε τῶν συνδρομητῶν ἢ ἀναγνωστῶν θέλει νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν διαγωνισμόν, ὀφείλει νὰ συνοδεύσῃ τὸ χειρόγραφον μὲ τὄνομά του (ἢ τὸ ψευδώνυμον) ἐντὸς μικροῦ ἐσφραγισμένου φακέλλου φέροντος ἔξωθεν τὸν τίτλον τοῦ διηγήματος καὶ μὲ **δύο (2)** δραχμὰς (ἢ **2 ὁρ. χρ.** ἂν μένῃ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν) διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ διαγωνισμοῦ. Καὶ ὅλα μαζὶ πρέπει νὰ στέλλωνται διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς **συστημένης** πρὸς τὸν κ. Γρηγόριον Ξενόπουλον εἰς Ἀθήνας, ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς ὁποίας νὰναγράφωνται αἱ λέξεις «Διαγωνισμὸς Διηγήματος». Χειρόγραφα μὴ συνοδευόμενα καὶ μὴ ἀποστελλόμενα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον **ἀποκλείονται**

Ζ' Ὁ συγγραφεὺς τοῦ καλλίστου διηγήματος θὰ λάβῃ ὡς βραβεῖον **εἴκοσι πέντε (25)** δραχμὰς ἐκ τοῦ Ταμείου τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» καὶ τὰ $^2/_3$ τῶν ἐκ τοῦ Διαγωνισμοῦ εἰσπραξεων. Ὁ δεύτερος, εἰς τὸν ὁποῖον θἀπονεμηθῇ ὁ πρῶτος ἔπαινος, θὰ λάβῃ **δέκα (10)** δρ. ἐκ τοῦ Ταμείου καὶ τὸ $^1/_3$ τῶν εἰσπράξεων. Ἐκτὸς τοῦ βραβευθέντος, τὸ ὁποῖον θὰ δημοσιευθῇ μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως **πανομοιότυπον**, θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν» καὶ ὅσα ἄλλα κριθῶσιν ἄξια δημοσιεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1895.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Η κυρία Μ. Κωσταντινοπούλου, ἡ γνωστὴ ἠθοποιός, ὑπεδύθη ἐσχάτως ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ τὴν «Φεδώραν», ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι τοῦ Σαρδοῦ.

Ἐν Λειψίᾳ ἐκδίδεται γερμανικὴ μετάφρασις τοῦ διηγήματος τοῦ κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ, «Χαράλδος ὁ ἡγεμὼν τῶν Βογιάρων», φιλοπονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ καθηγητοῦ Αὐγούστου Βάγνερ, μετὰ προλόγου τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ Κρουμβάχερ. Ὡς γνωστὸν ὁ «Χαράλδος» τοῦ κ. Ραγκαβῆ ἐβραβεύθη ἐν τῷ Διαγωνισμῷ πρὸς συγγραφὴν διηγήματος ὑπὸ τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας», ἐδημοσιεύθη δὲ τὸ πρῶτον ἐν αὐτῇ.

Τελευταία ὥρα (26 Ἰανουαρίου). **Ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἀπέθανε.** Μὴ δυνάμενοι σήμερον νὰ γράψωμεν οὐδὲν περὶ αὐτοῦ, θἀφιερώσωμεν ὁλόκληρον τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» εἰς τὸν Ἀχιλλέα Παράσχον. Θὰ περιέχῃ τρία ποιήματα ἀνέκδοτα μετ' αὐτογράφου τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ, τὴν εἰκόνα του καὶ ἄρθρα περὶ αὐτοῦ τῶν κ.κ. Ροΐδου, Ἀννίνου, Ξενοπούλου κτλ.κτλ.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ Α'

(Ἴδε προηγούμενον φύλλον)

30. — Ποῖος τῶν μεγάλων μουσικῶν συνέθεσεν ὁ ἴδιος τὴν νεκρώσιμον αὐτοῦ ἀκολουθίαν;

31. — Α. Ι. Τ. Διὰ τῶν γραμμάτων αὐτῶν, οἷς καὶ τρὶς ἐπαναλαμβανομένων, νὰ σχηματισθῇ ἄκλιτον μέρος τοῦ λόγου, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν νὰναγινώσκεται ὁμοίως.

32. — Τί ὑπάρχει ὑπεράνω τοῦ Θεοῦ;

33. — Πόσαι καὶ ποῖαι εἶνε αἱ γλῶσσαι, τὰς ὁποίας ὁμιλοῦν οἱ ὑπήκοοι τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας;

34. — Ποῖον μέλος τοῦ σώματος ἀναγραμματιζόμενον γίνεται πόλις τῆς Ἱσπανίας;

35. — Τὸ φεῖδι τρώει τὴ θάλασσα
Κ' ἡ θάλασσα τὸ φεῖδι
Καὶ στὸ κεφάλι τοῦ φειδιοῦ
Ὁ ἥλιος λαμπυρίζει.

36. — Ἡ δύν... σ.. πέλ... κ'. θ..... μ.. βρ.... (Στίχος διάσημος).

(Ἕπεται συνέχεια)

Κηπουρόν, Ἐνταῦθα. — Εἶνε ἡ συνήθης ψώρα τῶν λεμονεῶν, ἥτις πολεμεῖται ὡς ἑξῆς: Ραντίζονται τὰ δένδρα διὰ διαλύσεως σάπωνος κοινοῦ ἢ κάλλιον μέλανος καὶ πετρελαίου εἰς ὕδωρ, μὲ ἀναλογίαν 2 μέρη σάπωνος καὶ 2 πετρελαίου εἰς 100 μέρη ὕδατος. Διαλύεται ὁ σάπων εἰς ὀλίγον ὕδωρ, μὲ τὴν διάλυσιν αὐτὴν κτυπᾶται τὸ πετρέλαιον μέχρι σχηματισμοῦ γαλακτώματος καὶ προστίθεται τὸ ὑπόλοιπον ὕδωρ. Τὸ ῥάντισμα γίνεται διὰ ψεκαστῆρος, ἐνεργεῖ δὲ ὅταν γίνῃ καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ ζωύφια ἐξέρχονται τῶν μικρῶν χελωνίων πρὸς ἀναζήτησιν νέας κατοικίας. Τοῦτο συμβαίνει κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Ἀναγνωρίζει τις τὴν κατάλληλον ταύτην στιγμὴν. ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τοὺς νεαροὺς κλώνους ἀνευρίσκει νέα χελώνια λευκά.

κ. Ι. Κούμ. Ἐνταῦθα.—Διέλθετε ἀπὸ τὸ Γραφεῖόν μας νὰ σᾶς τὰ δώσωμεν.

κ. Ν. Α. Βῶλον. — Πολὺ καλά. Θὰ τα ἐκλέξωμεν... ὅλα.

κ. Ἀγγ. Τσ. Ἐνταῦθα. — Στίχοι εἰς τὴν καθαρεύουσαν ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1895 καὶ ὁμοιοκαταληξίαι ὡς: θελγήτρων—φίλτρων ἠκούσθησαν ποτέ; Δοκιμάσατε καὶ εἰς τὴν δημοτικήν, διότι κάτι ἔχετε μέσα σας.

κ. Γ. Ἐνταῦθα. — Θὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὰς Ποιητ. Ἀπαρχάς, ἐκτὸς ἂν στείλετε ἐν τῷ μεταξὺ κανὲν καλλίτερον. Λάβετε τὸν κόπον νὰ διελθετε ἐκ τοῦ Γραφείου μας.

κ. Ι. Χ. Zamnitza. — Ἐστάλησαν ταχυδρομικῶς. Ἐπερίσσευσεν 1 φράγκον καὶ 50 ἑκατ.

κ. Κ. Θ. Πάτρας — Σᾶς ἐπεστρέψαμεν τὰ χρήματα. Συνδρομητὰς εἰς τὴν λαϊκὴν ἔκδοσιν δὲν δεχόμεθα. Ἀγοράζατέ την ἀπὸ τὸ Πρακτορεῖον.

Φίλω τῆς «Εἰκ. Ἑστίας.» Πάτρας. — Τί νὰ σᾶς κάμωμεν; Ἐγγραφῆτε συνδρομητὴς διὰ νὰ ἔχετε τὸ φύλλον τὴν Κυριακήν.

Incognitus, Χαλκίδα. — Δὲν εἶνε ἔργον φιλολογικόν. Εἶνε ὅμως ἐνδιαφέρον καὶ νὰ τὸ στείλετε εἰς κάμμίαν ἐφημερίδα τὸν Σεπτέμβριον. ποὺ ἔρχονται οἱ φοιτηταί.

Ἀντ. Γιαλ. Ἐνταῦθα. — Ὁ «Αὐγερινὸς» ἐμπνέει πολλὰς ἐλπίδας· ἂν δὲν εἶχε τὸ τελευταῖον τετράστιχον ἀσθενές, θὰ ἐδημοσιεύετο. Ἔχετε μέλλον.

κ. Χ. Ἐνταῦθα. — Δὲν εἶνε τοῦ γούστου μας. Στείλατε ἄλλο. Ἀπὸ ποῦ πέρνετε αὐτοὺς τοὺς ὡραίους φακέλους;

Σ. Στουρν. Φωτογρ. Βῶλον. — Αἱ σταλεῖσαι ἐδημοσιεύθησαν ἄλλοτε εἰς τὴν Εἰκ. Ἑστίαν. Στείλατε ἄλλας. Δεχόμεθα εὐχαρίστως τοὺς ὅρους σας.

κ. Ι. Μ. Χρ. Ἀδριανούπολιν. — Ἐστάλησαν καὶ φύλλα καὶ ἀπόδειξις καὶ Ἡμ. Σκόκου. Τὰ ἐλάβατε;

κ. Μ. Γ. Βουκουρέστιον. — Ναί, ἀλλὰ δὲν λογαριάζετε ὅτι ἐκδίδεται τόρα ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ἄνευ αὐξήσεως τῆς συνδρομῆς. Κυκλοφορία 5,000 φύλλα. Καλά;

κ. Χρ. Ν. Β. Ἐνταῦθα. — Τάνεγνώσαμεν ἀλλὰ κανὲν δὲν εὑρομεν ἄξιον δημοσιεύσεως. Ἡ μέθοδός σας εἶνε κακή. Ἂν δὲν τὴν ἀλλάξετε, δὲν θα γράψετε ποτὲ καλά.

κ. Ι. Γ. Γ. Σπέτσας: — Θερμοτάτας εὐχαριστίας.

κ. G. B. Giuli Τεργέστην.—Ἐλήφθησαν.

Συντηρητικῷ, Ἐνταῦθα. — Ἐδώσαμεν τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν συνεργάτην μας. Ἔ, ἴσως ἡ ἀνάγνωσίς της τὸν σωφρονίσῃ!

Γ. Δ. Καλάμας. — Καλά, θὰ δημοσιευθοῦν. Ἐλήφθη πρόνοια.

Γ. Π. Ροστόδην. — Δὲν ἔχετε καὶ ἄλλα ἔτσι νόστιμα;

Ἀνωνύμῳ Θεσσαλονίκην. — Αἱ δυνάμεις σας — αἱ ποιητικαὶ τοὐλάχιστον — πολὺ ἀσθενεῖς. Δὲν ἔχομεν ἀντίρρησιν.

Χειμ. Ἐνταῦθα. — Τὸ πρῶτον χειρόγραφον δὲν εἶχε περιέλθει εἰς χεῖράς μας. Τὰ «Χαρίσματα» πολὺ τετριμμένα. Ἡ «Μυγδαλιὰ» ἂν διετυποῦτο συντομώτερον θὰ ἦτο καλή. Στείλατέ μας καὶ ἄλλα, διότι ἐσχηματίσαμεν καλὴν ἰδέαν.

Ang. Ἐνταῦθα.—Ἔχομεν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν μας καὶ μίαν ἄλλην μετάφρασιν ἰδικήν σας ὡραιοτάτην. Θὰ δημοσιευθοῦν καὶ τὰ τρία, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μας στείλετε τὸ ὄνομά σας.

Τζέντλεμαν, Ἐνταῦθα.— Πρὶν τὸ ἴδωμεν, δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς εἴπωμεν τίποτε.

Πῦρ, Ἐνταῦθα.— Τὸ ποίημά σας τὸ ἐλάβαμεν· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἔχετε ὀλίγην ὑπομονήν. Εἰς τὸ μέτρον χωλαίνει, ἡ ἰδέα του ὅμως καλή.

Λυκοῦργον, Πύργον.— Νὰ ἐξακολουθήσετε νὰ γράφετε εἰς ἄλλα περιοδικά. Δὲν εἶσθε ἀκόμη διὰ τὴν Εἰκ. Ἑστίαν.

Τὰ *ἄδετα* «Ἡμερολόγια Σκόκου» τὰ ὁποῖα ἐδίδαμεν ὡς δῶρον εἰς τοὺς προπληρόνοντας τὴν συνδρομήν των μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου, *ἐξηντλήθησαν*. Ὅσοι τῶν κ. κ. συνδρομητῶν μας, δικαιοῦνται νὰ λάβουν τὸ Ἡμερολόγιον, παρακαλοῦνται νὰ μᾶς ἀποστείλουν ἔτι ἓν (1) φράγκον εἰς γραμματόσημα, διὰ νὰ τὸ λάβουν *χρυσόδετον*. Ἐπίσης παρακαλοῦνται ὅσοι μέχρι τοῦδε τὸ ἔλαβον *ἄδετον* νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν περὶ τῆς λήψεως.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ 1895—719.